

Viljandi haigla tegutseb sihikindlalt, et mitte olla tavaline üldhaigla

Priit Tampere, Krista Valdvee – Viljandi Haigla

Viljandi haigla peahoone 9. korruse eri tiibade akendest avaneb väga eripalgeline vaade: ühel pool on kui peopesal Viljandi linn oma suurte ja väikeste elamute, vee- ja kirikutornide, kaubanduskeskuste ja haljasaladega. Teisele poole kiigates puhkab pilk põldudel, kolmandas küljes kihutab igapäevane elu mööda Tallinna maanteed siia-sinna ning taamal paistavad ajaloolise Jämejala kompleksi punased katused. Just 9. korruse fuajeest vaadet imetledes alustame sageli külalistele haigla tutvustamist, sest nii nagu kõrgelt korruselt avanevad vaatedki, on erinevad, aga omavahel seotud meie haigla tegevusvaldkonnad.

PSÜHHAATRIAKLIINIK KUI HAIGLA ERIPÄRA

Ühe suurima Eesti üldhaiglana pakutakse haiglaliikide nõuetega määratud aktiivravi ja erakorralise meditsiini teenuseid koos sinna juurde kuuluvate diagnostiliste võimalustega. Meie eripäraks on aga see, et Viljandi haiglale on antud õigus osutada psühhiaatria tervishoiuteenust piirkondliku haigla mahus, struktuuris ja kvaliteedis, mis tähendab kõiki psühhiaatria tervishoiuteenuseid. Selles valdkonnas oleme üks kolmest suuremast teenusepakkujast kogu Eestis (Põhja-Eesti Regionaalhaigla ja Tartu Ülikooli Kliinikumi kõrval). Psühhiaatriateenuse suurel osakaalul on ajaloolised tagamaad – esimene vaimuhaigla rajati Jämejala-maile juba 1897. aastal ning teenusepakkumine on alati olnud üleriigiline. 2001. aastal liideti Jämejala psühhiaatria haigla Viljandi maakonna haiglaga ning loodi praegune ühine sihtasutus. Sobiva paiknemise ning erialase

pädevuse tõttu osutatakse Viljandi haigla psühhiaatria haiglas ka tahtest olenematuid teenuseid – tahtevastast tuberkuloosiravi ning kohtu määratud psühhiaatrilist sundravi, millest viimase puhul on haigla ainuosutaja Eestis.

Tulenevalt psühhiaatriakliiniku suurest töömahust ja kompetentsusest on Viljandi haiglal võimalus arendada ka sõltuvusravi ja erihool-dusteenuseid. 2012. aastal avasime esimesena Eestis sõltuvushaigete ravi- ja rehabilitatsioonikeskuse, kus pakume teenust naissoost sõlt-lastele riikliku tellimuse alusel. Nüüdseks oleme teenust laiendanud, võtame vastu ka meessoost patsiente ning alustasime Tallinnas ja Jõhvis järeelteenuse osutamist, et toetada tavaellu tagasipöördunud sõlt-laste toimetulemist. Samuti on järjest tihenendud koostöö Sillamäe narkorehabilitatsioonikeskusega. 2014. aastal suurendasime oluliselt psühhikahäiretega isikute erihool-

dusteenuste mahtu. Lisaks pakume ka erinevaid hoolekandeteenuseid alates iseseisvast statsionaarsest õendusabist kuni toetatud elami-seni. Põhirõhk on seejuures psüühilise erivajadusega klientidel ning teenuse kvaliteedil.

HAIGLA STRUKTUUR JA INIMESED

Aktiivraviteenust osutavad ambulatoorse ravi ja diagnostika kliinik, kirurgiakliinik ja sisekliinik.

Ambulatoorse ravi ja diagnostika kliiniku haldusala on kõige laiem, hõlmates nii ööpäevaringset abi pakkuvat erakorralise meditsiini osakonda ja eriarstide ambulatoorseid vastuvõtte kui ka nüüdisaegset ja väga mitmekülgseid võimalusi pakkuvat laborit koos patoloogia ja prosek-tuuriga, radioloogiat (röntgenoloogia ja sonograafia), kompuutertuuringuid (MRT ja KT) ning diagnostikat (südame-, kopsu- ja seedetrakti-tuuringud).

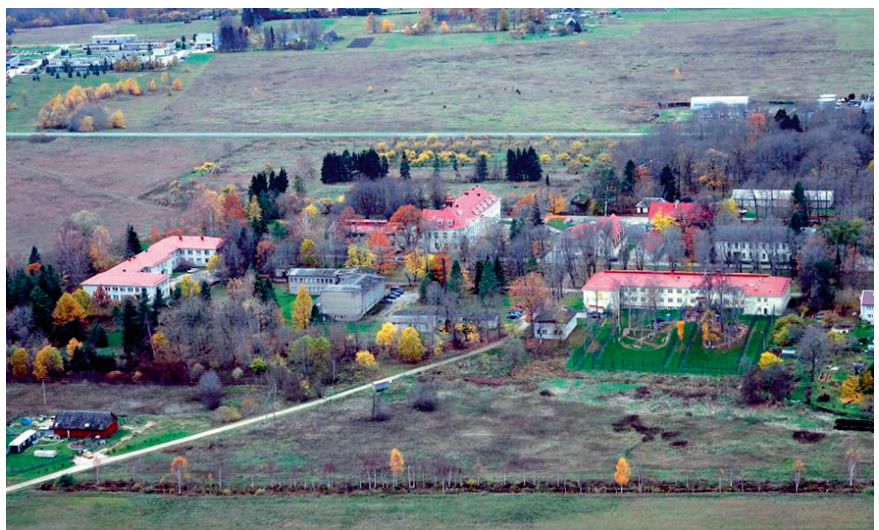

Foto: Viljandi haigla arhiiv

Kirurgiakliiniku innovatiivne meeskond eesotsas ülemarsti dr Andres Tiiduga teeb lisaks üldkirurgilistele operatsioonidele, mille puhul eelistatakse miniinvasiivseid operatsioonimeetodeid, edukalt ja kvaliteetselt ka bariatrilisi lõikusi. Kliiniku koosseisu kuulub ka sünnitusabi ja günekoloogia osakond, viimastel aastatel on sündinud 350–400 last aastas.

Sisekliiniku koosseisu kuuluvad ka lastehaiguste ning taastusravi osakonnad. Viimast pakutakse nii statsionaarselt kui ka ambulatoorselt noore haritud ja entusiastliku meeskonnaga.

Psühhiaatrikliinikus pakutakse teenuseid nii akuutpsühhiaatrias, üldpsühhiaatrias, psühhiaatrilises pikaaravis kui ka lastepsühhiaatrias. Lisaks juba eespool mainitud kaks tahtest olenematu ravi osakonda: tuberkuloosiravi ning kohtu määratud psühhiaatriline sundravi.

Meditsiinilisse struktuuri kuuluvad ka sõltuvushaigete ravi- ja rehabilitatsioonikeskus, õendus-hoolduskeskus ning haiglaapteek.

Kui sõltuvushaigete ravi- ja rehabilitatsioonikeskus on struktuuriüksusena kõige uuem ja tasapisi kasvab seal osutatavate teenuste maht, siis õendus-hooldusteenuseid on pakutud juba rohkem kui kümme aastat. Keskuses pakutava rõhk on psüühilise erivajadusega hoolduse patsiendil, teenused jagunevad kolme suure rühma: rehabilitatsiooniteenus, hooldusteenus ja erihooldusteenus.

Viljandi haiglat tutvustades ütleme alati, et meie suurim rikkus on meie inimesed. Maakonna suurima tööandjana pakume tööd 783 inimesele, neist 85 arstile, 220 õele, 261 hooldajale, 78 tervishoiuspetsialistile, 139 tugi- ja abiteenistujale (töötajate arv 1. märtsi 2016. a seisuga). Hea meel on nentida, et arstikond on viimastel aastatel täienenud noorte spetsialistidega ning valdav osa arste (nagu ka teisi töötajaid) elab Viljandi linnas või maakonnas.

Töötajaskonna läbilõige on väga mitmekesine, tugiteenistused pakuvad meditsiinivaldkonnale

suurema osa vajaminevast. Nii on haiglal oma köök ja pesumaja, oma tehnika- ja remondispetsialistid, oma transporditeenus, apteek jm.

TULEVIKUPLAANID

Üheks Viljandi haigla eripäraks on ka see, et erinevalt üld- ja keskhaiglatest, mis suures osas kuuluvad kohalikele omavalitsustele, on Viljandi haigla omanik riik Sotsiaalministeeriumi kaudu.

Lähiaastatel näeme peamiselt kahe tegevussuuna suuremat arengut. Esimene neist keskendub Viljandimaa jaoks parima tervishoiu mudeli leidmisele. Selleks, et aru saada, milline see mudel olema peab, hakkab Viljandi haigla koostöös kohalike perearstide ja Sotsiaalministeeriumiga analüüsima kohalikku tervishoiu- ja sotsiaalteenuste korraldust. Tegu on omalaadse pilootprojektiga, mille eesmärk on selgust saada, milliseid võimalikke ümberkorraldusi Viljandimaa tervishoiu- ja sotsiaalteenused vajavad. See, et muudatusi on vaja, on nüüdseks selge kõigile osapooltele.

Läbiviidaval eelanalüüsil on kolm peamist fookust. Nendeks on patsiendile parima teenuse tagamine, teenuse efektiivsus ja IT-võimaluste parem kasutamine. Patsient oma tegelike vajadustega peab saama tervishoiusüsteemi keskseks osaks. Tahame ju kõik saada parimat teenust, vaevamata end sellega, kes konkreetselt peab abi andma: kas perearst, eriarst või on vaja hoopis koduõendusteenuse osutajat. Nimetatud spetsialistid peavad suutma teha sisulist, mitte formaalset koostööd ning seda eelkõige patsiendi huvides. Hiljem võivad nende spetsialistide abile lisanduda ka sotsiaalteenused ja vajaduse korral muudki tervishoiuteenused. Tulemuslikkus suureneb üksnes koostöös, tervishoius tähendab see vahendite ühiskasutamist ja protsesside optimeerimist.

Teenuste pakkumise viis peab olema aja möödudes arendatav ja vajaduse korral muudetav. Kuigi tervishoid tundub üsna traditsiooniline tegevusvaldkond, on siingi toimunud suur areng, mis on muutnud tervet

süsteemi, näiteks erinevate e-teenuste arendamine.

Lisaks IT-le tuleb mõelda ka ruumilistele lahendustele, sest Viljandi haigla hooned on tänapäeva vajaduste jaoks selgelt liiga suured ja samuti üsna vanad. Tänapäevast tervishoiuasutust külastades ei peaks me tarvitsema üht ja teist toimingut või protseduuri tehes mööda maja/maju joosta. Õigem on nendega enam-vähem samal korrusel ja/või majas hakkama saada.

Eelanalüüsi plaanime valmis saada käesoleva aasta detsembriks. Kirja saavad ootused teenuste suhtes nii patsiendi, arsti, riigi kui ka kohalikest vaatepunktist. Sotsiaalministeeriumiga oleme saavutanud ka eelkõiguse, et analüüsi tulemustest lähtudes Viljandi haiglat samm-sammult edasi arendada.

Teiseks oluliseks arengusuunaks on Jämejala pargis asuva kompleksi tegevuse laiendamine ja pakutavate teenuste arendamine. Sellesse kompleksi kuuluvad psühhiaatrikliiniku, õendus-hoolduskeskuse ning sõltuvushaigete ravi- ja rehabilitatsioonikeskuse hooned.

Plaanime lähiaastatel ehitada kaks uut erihoolduse plokki, sest praegu on Valkla hooldekodust meile üle tulnud patsiendid ajutiselt ravil peahoones, kuid see ei ole pikemaajaliselt kindlasti hea lahendus. Ka kohtu määratud psühhiaatrilise sundravi osas on koostöös Sotsiaalministeeriumiga plaan laiendada, et pakkuda seda vajalikku teenust kvaliteetsemalt ja suuremale arvule patsientidele. Tihenevast koostööst Sillamäe narkorehabilitatsioonikeskusega kasvab plaanide realiseerumisel välja võimekus pakkuda Viljandi haigla sõltuvushaigete ravi ja rehabilitatsiooni kogemust ka Ida-Virumaal.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et Viljandi haigla on jõudnud väga huvitavasse arengufaasi. Lähiaastatel keskendume patsientidele pakutavate teenuste arendamisele ning kahele suurele arendusvaldkonnale: Viljandimaa tervishoiu mudeli väljatöötamisele ja rakendamisele ning Jämejala korpuse tegevuste laiendamisele ja pakutavate teenuste arendamisele.